

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2CoCsp/78/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7616217309
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Mičietová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7616217309.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Oľgy Mičietovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, C., D. XXX/X, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o., Košice, Kuzmányho 29, IČO: 47 234 466 proti žalovanej POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 1.954,52 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 22. novembra 2019 č.k. 1Csp/160/2016-279 v spojení s opravným uznesením z 11. decembra 2019 č.k. 1Csp/160/2016-293,

rozhodol:

M e n í rozsudok v II. zamietavom výroku a v súvisiacom III. výroku o trovách konania tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 1.871,60 eura spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne z dlžnej sumy od 1.10.2016 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Spišská Nová Ves (v ďalšom „súd prvej inštancie“ prípadne „súd“) napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením uložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi 82,92 eura spolu s 8 % ročným úrokom z omeškania od 1.10.2016 do zaplatenia (výrok I.) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.), žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 91,52 % (výrok III.) a rozhodol, že o výške náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (výrok IV.)

Jedná sa v poradí o druhý rozsudok súdu prvej inštancie v spore, keď predchádzajúci rozsudok zo 14.9.2018 č.k. 1/Csp/160/2016-171 zrušil tunajší súd ako súd odvolací uznesením z 22.3.2019 č.k. 5 Co/18/2019-228 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Súd po doplnení dokazovania v smere naznačenom Krajským súdom v Košiciach si vymedzil predmet sporu a to tak, že je ním nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.954,52 eura uplatnený proti žalovanej na tom základe, že sporové strany 11.7.2005 uzavreli zmluvu o úvere č. 7151759, na ktorej základe žalobcovi bola poskytnutá suma úveru 531,10 eura. Zmluvu, podľa žalobcu, je potrebné považovať za bezúročnú a bez poplatkov v zmysle § 4 ods. 2 písm. g/ zák. č. 258/2001 Z.z., pretože neobsahuje ročnú percentuálnu mieru nákladov, pričom on - žalobca uvedením do omylu zo strany žalovanej uhradil na jej účet z predmetnej zmluvy 2.485,62 eura, t.z. o 1.954,52 eura viac, než mal a v rozsahu tejto sumy tak došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovanej, ktoré žalobca požaduje vydať. Súd právne, aplikujúc § 52 odseky 1, 3 a 4 a § 53 ods. 1 Obč. zák., § 4 ods. 1 a

ods. 2 písm. g/ zák. č. 258/2001 Z.z., ako i § 100 odseky 1, 2 a 3, § 107 ods. 1 a 2 Obč. zák. a § 451 ods. 1 a 2 Obč. zák. posúdil, že sa jedná o spotrebiteľský úver, že v zmluve nie je uvedená RPMN ako náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. g/ zákona o spotrebiteľských úveroch, preto vyhodnotil poskytnutý úver za úver bez úrokov a poplatkov a majúci za preukázané, že z poskytnutého úveru 531,10 eura žalobca zaplatil v prospech žalovanej sumu podstatne vyššiu 2.506,02 eura, vznikol mu nárok na zaplatenie rozdielu medzi zaplatenou sumou a sumou poskytnutého úveru 531,10 eura. Ak by žalovaná nevzniesla námietku premlčania, priznal by žalobcovi tento rozdiel.

Pri posúdení vznesenej námietky premlčania vychádzal súd zo záveru, že to, kto sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil vyplýva zo samotnej zmluvy, kde je plne špecifikovaný oprávnený subjekt pre jednotlivé plnenia, t.j. žalovaná, v prospech ktorej žalobca jednotlivé splátky poskytoval (bod 41. odôvodnenia). Citujúc § 2 zák. č. 1/1993 Z.z., podľa ktorého o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka a táto domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná, súd mal za to, že o skutočnosti rozsahu bezdôvodného obohatenia sa žalobca dozvedel v okamihu preplatenia sumy, ktorú žalovanej zaplatil, t.j. po úhrade 9. splátky dňa 14.11.2007, vychádzajúc pri tom z § 4 ods. 2 písm. g/ zák. č. 258/2001 Z.z., v zmysle ktorého sa pre absenciu RPMN úver považuje za úver bez úrokov a bez poplatkov. Mal za to, že o tom, kedy sa tak stalo, mal žalobca vedomosť z predloženého splátkového kalendára (odkaz na č.l. 66 spisu) a stalo sa tak po úhrade 9. splátky k už uvedenému dňu 14.11.2007 (suma 557,66 eura). Žalobca podal žalobu na súde 14.11.2016, pričom subjektívna dvojiročná premlčacia doba uplynula najneskôr 14.11.2009.

Podľa bodu 46. odôvodnenia, od 3.2.2016 do 24.8.2017 žalobca zaplatil v prospech žalovanej sumu 82,92 eura (splátky č. 38 - 45), ktoré uviedol súd, že premlčané nie sú. Uzavrel, že v dôsledku vznesenej námietky premlčania žalovanou nemohol žalobcovi priznať ním uplatnenú plnú sumu, len 82,92 eura (spolu s úrokmi z omeškania), a preto v prevyšujúcej časti ako nedôvodnú žalobu zamietol.

Proti rozsudku podal žalobca v rozsahu výrokov I., II. a III. odvolanie.

Namietol nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie, že o skutočnostiach rozsahu bezdôvodného obohatenia sa dozvedel v okamihu preplatenia sumy, ktorú žalovanej zaplatil, t.j. po úhrade 9. splátky dňa 14.11.2007. Tvrdil, že v posudzovanom prípade spotrebiteľ nemal vedomosť o dôležitej skutkovej okolnosti a síce, že zmluva o úvere trpí právnymi vadami a z toho dôvodu, že sa na ňu uplatňuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti a o vadnosti zmluvy o úvere (a uplatnení sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti) bol informovaný zo strany advokáta. Pre posúdenie zásadnej otázky začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti, mal za dôležité správne posúdiť ním vymedzené otázky: a/ čo predstavuje podstatnú skutkovú okolnosť, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia doba (podľa neho, by takou podstatnou skutočnosťou malo byť to, kedy sa spotrebiteľ dozvedel alebo dozvie, že sa na zmluvu uplatňuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, t.j. keď sa dozvie, že nemal plniť splátky ako vyplývajú z uzavretej zmluvy, pretože tu existuje iná právna skutočnosť); b/ ktorý moment možno považovať za moment nadobudnutia skutočnej vedomosti spotrebiteľa o uvedenej podstatnej skutkovej okolnosti, resp. či je možné posudzovať pri zmluve o spotrebiteľskom úvere u spotrebiteľa nadobudnutie skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení len na základe toho, že spotrebiteľ poznal obsah zmluvy o úvere a bol si vedomý svojho plnenia na účet veriteľa (názor súdu prvej inštancie mal za neakceptovateľný, ktorého pripustením by sa prakticky zmazal rozdiel medzi plynutím objektívnej a subjektívnej premlčacej doby); a c/ o akú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia ide.

Slovné spojenie „keď sa oprávnený dozvie...“, tvrdil, že je potrebné vykladať v tom zmysle, že oprávnená osoba musí nadobudnúť skutočnú vedomosť o skutočnostiach uvedených v § 107 ods. 1 Obč. zák. a nie je možné len predpokladať, že by oprávnená osoba mohla skutkové okolnosti vedieť alebo, že by sa to mohla alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť. Tento predpoklad je potvrdený v desiatkach rozhodnutí súdov (ako príklad uviedol: rozhodnutie NS SR 2 Cz/35/77 v spojení s uznesením ÚS SR III. ÚS/413/2013, rozhodnutie NS ČR sp. zn. 30 Cdo/4366/2007, rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo/121/2009, rozhodnutie NS ČR sp. zn. 33 Odo/477/2001). Mal za nevyhnutné vždy skúmať subjektívny moment. Vznesenú námietku premlčania nepovažoval za kvalifikovanú, pretože žalovaná neuviedla žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých by bolo zrejmé, na základe čoho je možné nepochybne dospieť k záveru, že vedomosť o tom, že k bezdôvodnému obohateniu dochádza a kto sa bezdôvodne obohacuje, mal žalobca už v čase zaplatenia tej ktorej splátky plnenej nad rámec istiny poskytnutého úveru. Žalovaná námietku premlčania ani nepodložila relevantnými dôkazmi, Zdôraznil,

že on sa reálne dozvedel o tom, že sa na jeho úkor žalovaná obohatila, až pri prvej porade so svojim právnym zástupcom, ktorého vyhľadal za účelom usporiadania jeho jednotlivých záväzkov s veriteľmi. Po preštudovaní predloženej zmluvy ho právny zástupca oboznámil s tým, že na strane žalovanej dochádza k bezdôvodnému obohateniu. V ten istý deň udelil právnemu zástupcovi plnú moc na zastupovanie a mal za to, že skorší dátum zistenia existencie bezdôvodného obohatenia ním - žalobcom nebol v konaní preukázaný. Súd prvej inštancie na vec aplikoval nesprávny výklad subjektívnej premlčacej doby, na základe čoho sa nezaoberal subjektívnou skutočnosťou - existenciou jeho skutočnej vedomosti o existencii bezdôvodného obohatenia. Zásada „neznalosť práva neospravedlňuje“, na ktorú poukázal súd prvej inštancie, v danom prípade musí ustúpiť dôležitejšiemu princípu, a to princípu ochrany spotrebiteľa. Poukázal v tejto súvislosti na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6MCdo/7/2012 a z neho citoval. Uzavrel, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, t.j. sú dané odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP.

O odvolaní žalobcu prvýkrát rozhodol odvolací Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 5CoCsp/23/2020 z 21. októbra 2021, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. potvrdil, v časti smerujúcej proti výroku I. rozsudku odvolanie odmietol a priznal žalovanej proti žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Na základe dovolania podaného žalobcom, Najvyšší súd SR ako súd dovolací uznesením sp. zn. 4Cdo/47/2022 z 29. septembra 2022 rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom potvrdzujúcom výroku I., ktorým krajský súd potvrdil zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti a rozhodnutie o trovách konania a vo výroku III. o trovách odvolacieho konania zrušil a vec vrátil v tomto rozsahu na ďalšie konanie.

Pre kvalifikované zodpovedanie otázky určenia počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti bolo z pohľadu dovolacieho súdu nutné posúdiť tri otázky súvisiace so spornou právnou otázkou:

- 1/ ktorá skutková okolnosť (skutkové okolnosti) je (sú) podstatné pre nadobudnutie vedomostí spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby,
- 2/ ktorým momentom spotrebiteľ nadobúda skutočnú vedomosť o uvedenej podstatnej skutkovej okolnosti (skutkových okolnostiach) a
- 3/ o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia v tomto prípade ide.

Zohľadniac vymedzené východiská dovolací súd zastal názor, že podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota, je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti (III. ÚS 413/2013) mal za potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr.

Aj v prejednávanej spore je potom potrebné individualizovať, kedy žalobca nadobudol vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, vychádzať treba z reálneho momentu, kedy sa žalobca dozvedel o tom, že sa žalovaná na jeho úkor bezdôvodne obohatila (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/121/2009). Podľa dovolacieho súdu, v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka sa pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby vyžaduje skutočná, teda preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť na strane oprávneného, a preto aj v prejednávanej spore je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobca sám musel byť vedomý, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedol na účet žalovanej určitú čiastku, resp. čiastky. Podľa dovolacieho súdu je týmto momentom porada, ktorú absolvoval žalobca ako priemerný spotrebiteľ – fyzická osoba s jeho právnym zástupcom, kedy sa dozvedel o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmlúv o spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobcom nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia).

Pre vyriešenie otázky, o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia ide v posudzovanom spore, mal dovolací súd za potrebné prihliadnuť na právnu úpravu zákona o spotrebiteľských úveroch

účinného v čase vzniku záväzkových vzťahov žalobcu a žalovanej. Ide o prípad bezdôvodného obohatenia, ktorý nastáva v dôsledku existencie osobitnej sankcie postihujúcej jednu zo zmluvných strán, upravenej priamo v zákone. Túto špecifickú situáciu je možné najviac pripodobniť k vadnosti písomne uzavretej zmluvy (inej ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere), z ktorej zmluvné strany v domnení, že sú ňou viazané, plnili, ale v dôsledku vadnosti zmluvy sa dostávajú zákonný následok v podobe jej neplatnosti a už poskytnuté plnenie je bezdôvodným obohatením. Uvedené umožnilo dovolaciemu súdu prijať zovšeobecnenie, že plnenie spotrebiteľa poskytnuté dodávateľovi nad rámec istiny dohodnutého spotrebiteľského úveru je bezdôvodným obohatením vzniknutým na strane dodávateľa z neplatného právneho úkonu.

Dovolací súd o.i. poznamenal (v odseku 17.), že riešenie právnej otázky začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti vyústilo na poslednom zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR 22. júna 2022 k judikovaniu uznesenia sp. zn. 5Cdo/29/2021, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2022 pod č. 14R 14/2022 v znení právnej vety: „Pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktorá je bezúročná a bez poplatkov, je podstatná skutočná vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve.“ Tieto závery dovolacieho súdu mal za plne súladné s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie vydaným 22. apríla 2021 vo veci LH proti ProfiCredit Slovakia s.r.o. (C-485/19), v ktorom Súdny dvor k začatiu plynutia objektívnej trojročnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia uviedol, že za okolností, o ktoré ide v prejednávanej veci existuje nezanedbateľné riziko, že sa spotrebiteľ nebude počas stanovenej lehoty dovoľávať svojich práv, priznaných právom Únie (keď k premlčaniu v trojročnej premlčacej dobe v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ sám nie je schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá, alebo keď nevedel o nekalej povahe zmluvnej podmienky). Potrebné je zohľadniť znevýhodnené postavenie spotrebiteľa pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a skutočnosť, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach. Na prvú položenú prejudiciálnu otázku potom Súdny dvor odpovedal, že: „zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“

Vec prejednávajúci senát sa v celom rozsahu stotožnil so závermi vyslovenými v rozhodnutí R 14/2022 a v okolnostiach posudzovanej veci na ne v celosti poukázal. Ak odvolací súd založil svoje rozhodnutie v tejto otázke na inom právnom názore, jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Záverom pre úplnosť dovolací súd upriamil pozornosť aj na uznesenie najvyššieho súdu z 28. februára 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2021, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2022 pod č. 15 v znení právnej vety: „Analogická aplikácia desaťročnej objektívnej premlčacej doby súdmi Slovenskej republiky pri práve spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka) získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je právnym dôsledkom prednosti rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-485/19 z 22. apríla 2021 v právnom poriadku Slovenskej republiky“.

Vychádzajúc z uvedených právnych záverov dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné a je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, v ktorom súd prvej inštancie i odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu.

Po vrátení veci späť na ďalšie konanie, Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) viazaný rozsahom odvolania (§ 379 ods. 2 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 a § 365 CSP) ako i viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie (s výnimkou I. výroku ukladajúceho povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi 82,92 eura spolu s prísl., nakoľko v dôsledku odmietnutia odvolania žalobcu proti tomuto výroku a nenapadnutia tohto rozhodnutia odvolacieho súdu podaným dovolaním, nadobudol tento výrok právoplatnosť), pričom dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky ani na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie, ale je ho potrebné v zamietavom výroku ako nie je vecne správne zmeniť.

Súd prvej inštancie napadnutým (v poradí druhým vo veci) rozsudkom rozhodol o nároku žalobcu, ktorý si ako spotrebiteľ uplatnil proti žalovanej titulom vydania bezdôvodného obohatenia a to vo výške 1.954,52 eura, majúci zmluvu o úvere, ktorú so žalovanou ako veriteľkou uzavrel 11.7.2005, za bezúročnú a bez poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. g/ zák. č. 258/2001 Z.z., nakoľko táto neobsahovala údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN), v dôsledku ktorej skutočnosti keďže plnil žalovanej nad rámec istiny úveru, sa táto na jeho úkor bezdôvodne obohatila.

Súd prvej inštancie prioritne posúdil zmluvu o úvere ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorý v dôsledku neuvedenia údajov o výške RPMN sa zo zákona považoval za bezúročný a bez poplatkov, a teda pri poskytnutí úvere 531,10 eura a žalobcom na úver vrátenou sumou 2.506,02 eura, nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia 1.954,52 eura ako taký mal síce za daný, avšak na základe príhľadnutia na žalovanou vznesenú námietku premlčania práva žalobcu, priznal žalobcovi nárok vo výške 82,92 eura s príslušenstvom (ako v tejto časti nepremilčaný) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyhodnotil, že podaním žaloby 14.11.2016 žalobca uplatnil právo (s výnimkou priznaného práva na zaplatenie 82,92 eura) oneskorene, po uplynutí subjektívnej premlčacej doby (14.11.2009).

Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Súd prvej inštancie pri posúdení otázky premlčania práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe vychádzal zo záveru, že to, kto sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, vyplýva zo samotnej zmluvy, v ktorej je špecifikovaný oprávnený subjekt pre jednotlivé plnenia, a to žalovaná, a o skutočnosti rozsahu bezdôvodného obohatenia sa žalobca dozvedel v okamihu preplatenia sumy istiny úveru, k čomu v danom prípade došlo 14.11.2007 úhradou v poradí deviatej splátky. Žalobca v tento deň prvýkrát zaplatil sumu prevyšujúcu istinu, ktorú akúkoľvek sumu (nad sumu istiny) nebol povinný platiť, a teda sa reálne dozvedel, že sa na jeho úkor žalovaná bezdôvodne obohatila. Uvedeným dňom preto mala žalobcovi začať plynúť dvojročná subjektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá uplynula 14.11.2009.

Tento záver súdu prvej inštancie, vo svetle R 14/2022 v znení právnej vety „Pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktorá je bezúročná a bez poplatkov je podstatná skutočná vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve.“, v ktorom rozhodnutí sa ďalej uvádza, že: „... je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobkyňa sama musela byť vedomá, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedla na účet žalovaného určitú čiastku, resp. čiastky. Týmto momentom je, aj podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvovala žalobkyňa ako priemerná spotrebiteľka fyzická osoba s jej právnou zástupkyňou, kedy sa dozvedela o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobkyňou nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia) ...“, nemôže byť považovaný za správny.

V danom prípade sa žalobca, podľa jeho tvrdení (ide o subjektívny moment potrebný skúmať v komplexe daných objektívnych okolností), skutočne dozvedel, že sa na zmluvu uplatňuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, t.j. že nemal plniť splátky ako vyplývajú z uzavretej zmluvy a teda, že sa

žalovaná na jeho úkor obohatila, pri prvej porade so svojím právnym zástupcom, ktorého vyhľadal za účelom usporiadania jeho jednotlivých záväzkov s veriteľmi a až po preštudovaní predloženej zmluvy ho právny zástupca oboznámil s tým, že na jej podklade dochádza na strane žalovanej k bezdôvodnému obohateniu. V ten istý deň udelil právnomu zástupcovi plnú moc na zastupovanie, t. j. ide o deň 28.10.2016 (ako to vyplýva z udeleného plnomocenstva na zastupovanie). T.z. dvojročná subjektívna premlčacia doba začala plynúť 29.10.2016, prvým dňom nasledujúcim po dni kedy žalobca od právneho zástupcu nadobudol vedomosť, že splátky nad rámec istiny poskytnutého úveru nemal žalovanej plniť, a že vo výške zaplatených súm nad rámec istiny poskytnutého úveru sa žalovaná na jeho úkor bezdôvodne obohatila, a uplynula 29.10.2018, pričom žaloba bola podaná na súd 14.11.2016, t.j. včas pred uplynutím subjektívnej premlčacej doby.

Aj pokiaľ ide o otázku objektívnej premlčacej doby, posudzujúc túto taktiež vo svetle záverov uznesenia Najvyššieho súdu SR 4Cdo/47/2022, ktorým dovolací súd upriamil pozornosť aj na uznesenie najvyššieho súdu z 28. februára 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2021 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2022 pod č. 15 v znení právnej vety: „Analogická aplikácia 10 ročnej objektívnej premlčacej doby súdmi Slovenskej republiky pri práve spotrebiteľov na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka) získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je právnym dôsledkom prednosti rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-485/19 z 22. apríla 2021 v právnom poriadku Slovenskej republiky.“ V zmysle rozsudku Súdneho dvora EÚ C-485/19 sa má zásada efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle Smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami Smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. V danom prípade ide o deň 14.11.2007, kedy prvýkrát, úhradou 9. splátky došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia žalovanej na úkor žalobcu a teda analogickou aplikáciou 10-ročnej objektívnej premlčacej doby odvolací súd uzatvára, že 10-ročná objektívna premlčacia doba (pri bezdôvodnom obohatení vzniknutom úhradou tejto 9. splátky) uplynula 15.11.2017 (odvolací súd poznamenáva, že v danej veci vznikalo bezdôvodné obohatenie postupne, tak ako postupne žalobca hradil na účet žalovanej splátky na úver, ktoré však v dôsledku bezpoplatkovosti a bezúročnosti úveru, po splatení istiny, už platiť nemal), vzhľadom na to že žalobca podal žalobu na súde dňa 14.11.2016, bola podaná v každom prípade vždy pred uplynutím takto analogicky aplikovanej 10-ročnej objektívnej premlčacej doby.

Námietky premlčania vznesená žalovanou v rámci jej procesnej obrany teda nebola dôvodná, žaloba bola podaná včas, tak pred uplynutím subjektívnej ako i objektívnej premlčacej doby.

Podľa § 4 ods. 2 písm. g/ zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (v znení platnom v rozhodnom období, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Keďže vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že zmluva o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobcovi úver 16.000,- Sk/531,10 eura neobsahovala povinnú náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. g/ zák. č. 258/2001 Z.z. v znení platnom v rozhodnom období (t. j. v čase uzavretia zmluvy) a to neobsahovala údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov, je v dôsledku toho spotrebiteľský úver považovaný za bezúročný a bez poplatkov, ako to vyplýva priamo zo znenia § 4 ods. 2 písm. g/ zák. č. 258/2001 Z.z.

Žalobca bol preto povinný vrátiť žalovanej len sumu istiny poskytnutého úveru, t. j. 16.000,- Sk, resp. 531,10 eur bez akýchkoľvek úrokov a poplatkov. Ak teda zaplatil žalobca v prospech žalovanej ako veriteľky sumu 2.485,62 eura (ako to nebolo medzi stranami sporné ako to i vyplýva zo žalovanou predloženého prehľadu splátok zo zmluvy o úver č. 7151759 na čl. 66 spisu), je

potrebné sumu zaplatenú žalobcom nad výšku istiny úveru, t.j. sumu 1.954,92 eura (2.485,62 – 531,10) považovať za bezdôvodné obohatenie žalovanej vzniknuté na úkor žalobcu z neplatného právneho úkonu, keďže zákonná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru je z hľadiska Občianskym zákonníkom pevne daných skutkových podstát bezdôvodného obohatenia akousi modifikáciou neplatnosti právneho úkonu vyvolanou, resp. danou špeciálnym charakterom aplikovaného hmotnoprávneho ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 veta prvá Občianskeho zákonníka, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal.

Žalovanej preto vznikla povinnosť predmet bezdôvodného obohatenia 1.954,52 eura vydať žalobcovi, na ktorého úkor bezdôvodné obohatenie získala. Nakoľko na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 82,92 eura spolu s príslušenstvom bola už žalovaná právoplatne zaviazaná výrokom I. rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves 1Csp/160/2016-279 z 22. novembra 2019, zmenil odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietavom II. výroku tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.871,60 eura titulom vydania bezdôvodného obohatenia a to spolu s príslušenstvom – úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne z dlžnej sumy 1.871,60 eura od 1.10.2016 až do zaplataenia, a to v zmysle § 517 ods. 1 veta prvá a ods. 2 Obč. zákonníka v spojení s § 3 nar. vlády č. 87/1995 Z.z., keďže prvým dňom omeškania žalovanej bol 1. október 2016 ako prvý deň nasledujúci po uplynutí dňa 30. septembra 2016, do ktorého dňa, výzvou z 27.9.2016 žalobca žalovanú vyzval na vydanie bezdôvodného obohatenia. V uvedený prvý deň omeškania základná úroková sadzba ECB bola vo výške 0,00 %. V prevyšujúcom rozsahu úrokovej sadzby, nad zákonnú úrokovú sadzbu 5 % ročne, bol nárok na úroky z omeškania v celom rozsahu zamietnutý už zamietavým výrokom súdu prvej inštancie, a v tejto časti zostalo jeho rozhodnutie nezmenené.

Podľa § 396 ods. 2 CSP, keďže odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania.

Podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP, zohľadniac úspech žalobcu v spore, ktorý bol úspešný v celom rozsahu žalovanej sumy, priznal mu proti žalovanej náhradu trov konania (tak prvoinštančného ako i odvolacieho) v plnom rozsahu. V súlade s § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).